Journal of
Buddhist Innovation Review

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศึกษาการสื่อความหมาย ความเชื่อ และภูมิปัญญาของยันต์ไทยในประเทศไทย

A Study of Connotation Belief and Wisdom of Thai Talismans

Research Articles บทความวิจัย

หลิว ฉิน Liu Qin

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

A doctoral student of the Faculty of Humanity and Social Science Department Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University

E-mail : liuqin@insightthai. com

จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ Dr.Jansuda Chaiprasert

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Language Studies Department Faculty of Liberal Arts Huachiew Chalermprakiet University

E-mail: jansuda_chaiprasert@yahoo. com

รธีรโชติ เกิดแก้ว Teerachoot Kerdkaew

อาจารย์ประจำสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Language Humanity and Social Science Department Faculty of Liberal Arts

Huachiew Chalermprakiet University

E-mail: tongin2000@gmail. com

Article history

Received: August 25, 2024/Revised: October 30, 2024

Accepted: November 21, 2024 / Available Online: December 2, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการสื่อความหมาย ความเชื่อ และภูมิปัญญาของยันต์ไทย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การสื่อความหมายของยันต์ไทยด้านรูปแบบพบ 6 รูปแบบ คือ ยันต์วงกลม ยันต์สามเหลี่ยม ยันต์สี่เหลี่ยม ยันต์อักขระเป็นแถว ยันต์รูปภาพ และยันต์ผสมผสาน ส่วนการสื่อความหมายพบตามองค์ประกอบของยันต์ 4 ประการ คือ ลายเส้นของยันต์ อักขระยันต์ ตัวเลขในยันต์ และส่วนประกอบอื่น ๆ ความเชื่อที่ปรากฏในยันต์ไทยพบ 7 ด้าน คือ ด้านป้องกันภัย แคล้วคลาด ด้านเสน่ห์ ด้านเรียกทรัพย์ ด้านอำนาจเมตตา ด้านเสริมดวง ด้านสุขภาพ และด้านอำนาจเชิงลบ สาเหตุที่ทำให้เกิดความเชื่อเรื่องยันต์ไทยพบ 2 สาเหตุ คือความไม่รู้และความกลัวของมนุษย์ที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความเชื่อเรื่องยันต์ และความต้องการผลทั้งเชิงบวกและลบเป็นสาเหตุที่ทำให้มนุษย์พึ่งพายันต์อย่างต่อเนื่อง การ

เปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องยันต์ไทยพบ 2 ด้าน คือ การสื่อยันต์เชิงคติชนสร้างสรรค์ และการสื่อยันต์เชิงพุทธพาณิชย์ด้านลบ ภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทยพบ 6 ประการ คือ การรักษาศรัทธาของประชาชน การนำจิตเข้าหาธรรมะ การเจริญสมาธิ การสืบทอดวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ศิลปะ และการใช้งานต่าง ๆ

คำสำคัญ: การสื่อความหมาย; ความเชื่อ; ภูมิปัญญา; ยันต์ไทย

Abstract

This research article aims to study connotation, belief, and wisdom of Thai talismans. Qualitative research methodologies are used in this study, namely documentary study; in-depth interview of eighteen informants; and content analysis. Research findings are reported as a descriptive analysis.

For connotations, it is found that forms, types, lines, and characters of Thai talismans coherently convey meanings. Six forms and types of Thai talismans are found, including a circle; a triangle; a square; a line of characters, a line of figures, and a mixed form. Connotations of the talisman are interpreted according to four elements of the talisman, including lines; characters; numbers; and the compositions. Seven beliefs are observed over time from the Thai people possessing talismans, including expectations of talismans that would prevent owner from danger; keep the owners safe; increase their charm; bring prosperities and abundance; attract admiration and adoration; promote luck and health; however, the talismans could also possess some harmful powers. Two causes of existence of stated beliefs are the ignorance and fear of humans, and human desires. Through the time, changes of these beliefs are found in two aspects as a creative charm according to Thai folklore; and as a negative commercial Buddhist charm. For wisdom, six aspects are shown including as a form sustaining faith of people; an alluding medium to Dharma; a lead to meditation; a cultural conservative material; a form of artistic work; and an adaptive wisdom for live.

Keywords: connotation; belief; wisdom; Thai talisman

บทนำ

“ยันต์” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (Thai official dictionary of Royal Institute, 2013, p. 954) ให้คำจำกัดความว่า ตารางหรือลายเส้นเป็นตัวเลข อักขระ หรือรูปภาพที่เขียน สัก หรือแกะสลักลงบนแผ่นผ้า ผิวหนัง ไม้ โลหะ ถือว่าเป็นของขลัง คำว่า “ยันต์” มาจากภาษาบาลี “ยัญญะ” มีความหมายตรงตัวว่า บูชายัญ ในศาสนาฮินดู มีความหมายถึง พิธีกรรมที่ทำต่อหน้าไฟเพื่อเซ่นไหว้ บวงสรวงแก่กองไฟ และเป็นพิธีกรรมถวายบูชาพระอัคนี ขณะที่ในภาษาไทย คำว่า “ยัญ” หมายถึง การบูชาพราหมณ์อย่างหนึ่ง ความเชื่อและวัฒนธรรมยันต์เข้ามาในประเทศไทยแล้วผสมผสานกับศาสนาพราหมณ์-ฮินดูและพระพุทธศาสนา ซึ่งชาวไทย

ส่วนมากจะนับถือยันต์ในทางไสยศาสตร์ โดยเฉพาะอานุภาพของยันต์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ยันต์ที่ปรากฏในสังคมไทยมีหลายรูปแบบทั้งผ้ายันต์ เสื้อยันต์ ตะกรุด พระเครื่อง หรือการสักยันต์บนผิวหนัง ความเชื่อเรื่องยันต์ปรากฏในการดำรงชีวิตของชาวไทยในทุกที่ทุกเวลา มีบทบาทและอิทธิพลต่อชีวิตของชาวไทยเป็นอย่างมาก ระบบเลขยันต์ถือเป็นหนึ่งในความเชื่อที่มาคู่กับมนุษย์ ไม่อาจกล่าวได้ว่าระบบเลขยันต์เป็นของชนชาติใดชนชาติหนึ่ง ในอารยธรรมโบราณทุกภูมิภาคล้วนมีความเชื่อเรื่องยันต์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ และเมื่อกาลเวลาล่วงเลยไป ความเชื่อดังกล่าวได้ผสมผสานกับแนวคิดด้านศาสนาจนกลายเป็นสิ่งที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งได้ทีเดียว (Maneeratana Natthan, 2008, p. 6)

ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยมีความสำคัญต่อชีวิตของชาวไทยเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะอดีตหรือปัจจุบัน ในสมัยโบราณ ยันต์ไทยถูกสร้างขึ้นมาเพื่อปกป้องคุ้มครองมนุษย์ อันเป็นผลมาจากมนุษย์กลัวสิ่งที่อธิบายไม่ได้ ยันต์ไทยจึงเป็นเหมือนความเชื่ออย่างหนึ่ง ถูกตีความอย่างหลากหลายตามความคิดและจินตนาการ เป็นพลังที่สร้างความเชื่อมั่นในการดำรงชีวิต และกลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่อยู่คู่กับชาวไทย ซึ่งความเชื่อเรื่องยันต์ไทยมีการผสมผสานกับความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดูและพระพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยโบราณ จนกลายเป็นความเชื่อที่มีลักษณะพิเศษที่ทำให้ชาวไทยและชาวต่างชาติสนใจ โดยเฉพาะการสักยันต์ไทยที่สร้างความนิยมในสังคมไทยและทั่วโลก ทำให้วัยรุ่นทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหันมาให้ความสนใจวัฒนธรรมยันต์ไทย สาเหตุที่ทำให้ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยแพร่หลายในประเทศไทยมาจากอิทธิพลของความเชื่อในศาสนาพราหมณ์-ฮินดูที่ผสมผสานกับพระพุทธศาสนามาตั้งแต่สมัยอยุธยา สังเกตได้จากเหล่าทหารไทยที่มักจะสักยันต์ไทยตามร่างกาย รวมถึงมีการจารึกอักขระยันต์ตามวัตถุโบราณต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของยันต์ไทยในสมัยโบราณ แม้ในปัจจุบันก็ยังคงพบการสักยันต์และการนำยันต์ไปใช้ในวัตถุมงคลต่าง ๆ อย่างหลากหลายในสังคมไทย แม้ว่ายันต์ไทยจะถูกมองว่าเป็นเรื่องงมงายและเกี่ยวพันกับไสยศาสตร์ แต่อักษรที่ประกอบในยันต์ไทย การแนะนำผู้ศรัทธาให้ประพฤติปฏิบัติไปในทางที่ดี และข้อห้ามต่าง ๆ ที่กำหนดให้เกจิอาจารย์และผู้ศรัทธาปฏิบัติตาม ล้วนสะท้อนถึงวัฒนธรรมอันดีงามของยันต์ไทย

ยันต์ไทยมีอิทธิพลต่อชีวิตของชาวไทยมาก ไม่ว่าจะขึ้นบ้านใหม่ ซื้อรถยนต์คันใหม่ ล้วนนิมนต์พระสงฆ์หรือเชิญเกจิอาจารย์มาทำพิธีเจิมบ้านหรือรถยนต์ หรือแม้กระทั่งการสอบ การเดินทาง การค้าขาย ผู้ศรัทธาล้วนนิยมขอยันต์ไทยจากพระสงฆ์หรือเกจิอาจารย์มาพกติดตัว หรือบางคนเลือกสักยันต์ไทยบนผิวหนัง เพราะหวังจะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากยันต์ไทย อย่างไรก็ตาม ในยุคปัจจุบัน บางคนอาจมองว่าความเชื่อเรื่องยันต์ไทยเป็นเรื่องงมงาย และเป็นเรื่องไสยศาสตร์ที่ให้ความสำคัญแค่อานุภาพของยันต์ไทย มีน้อยคนที่จะให้ความสนใจในเรื่องการสื่อความหมายของยันต์ไทย สาเหตุที่เกิดความเชื่อเรื่องยันต์ไทย และภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทย ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาสาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาการสื่อความหมายของยันต์ไทย ความเชื่อเรื่องยันต์ไทย และภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทย โดยมุ่งศึกษาถึงการสื่อความหมายด้านรูปแบบ ส่วนประกอบของยันต์ไทย สาเหตุที่เกิดความเชื่อ การเปลี่ยนแปลงของยันต์ไทยตามยุคสมัย และภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทยของประเทศไทย ซึ่งการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการสืบทอดวัฒนธรรมยันต์ไทยของชาวไทยและชาวต่างชาติ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจจะศึกษายันต์ไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการสื่อความหมาย ความเชื่อ และภูมิปัญญาของยันต์ไทยในประเทศไทย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา คือ แนวคิดเกี่ยวกับยันต์ไทยและความเชื่อเรื่องยันต์ไทย ระบบเลขยันต์เป็นกระบวนการสร้างยันต์ขึ้นตามที่โบราณจารย์ได้วางแบบแผนเอาไว้ ยันต์ไทยในทุกรูปแบบต่างมีวิธีการทำที่ซับซ้อน ไม่ใช่การขีดเขียนธรรมดาตามที่ปรากฏในวัตถุมงคล รูปแบบและองค์ประกอบของยันต์ไทยล้วนมีการสื่อความหมาย ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยโดยทั่วไปมักถูกมองเป็นเรื่องงมงายที่ขาดความเข้าใจในพุทธธรรม มีภูมิปัญญาแฝงอยู่ในยันต์ไทย โดยเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันถึงปัจจุบัน (Thai collection philosophy occultism and psychology, 2014, p. 11)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ภาคเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) และภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสื่อความหมาย ความเชื่อ และภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทยในประเทศไทย เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) ศึกษายันต์ไทยที่ปรากฏในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ เกจิอาจารย์ที่เขียนหรือสักยันต์ไทย จำนวน 3 คน และผู้ศรัทธาที่มีความเชื่อเรื่องยันต์ไทยทั้งชาวไทยและชาวจีน จำนวน 18 คน

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา คือ สร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาและสำนวนที่ใช้ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับแก้ไขเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะ และนำไปสัมภาษณ์ (In-depth Interviews) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่ที่เกี่ยวกับยันต์ไทย

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมขอมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ด้านการสื่อความหมาย ความเชื่อ และภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทย

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย (Descriptive Presentation)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการสื่อความหมาย ความเชื่อ และภูมิปัญญาของยันต์ไทย สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การสื่อความหมายในยันต์ไทย

1.1 การสื่อความหมายด้านรูปแบบของยันต์ไทย

การสื่อความหมายด้านรูปแบบของยันต์ไทยพบ 6 รูปแบบ คือ ยันต์วงกลม ยันต์สามเหลี่ยม ยันต์สี่เหลี่ยม ยันต์อักขระเป็นแถว ยันต์รูปภาพ และยันต์ผสมผสาน แต่ละรูปแบบมีการสื่อความหมายไม่เหมือนกัน ดังนี้

1.1.1 ยันต์วงกลม คือ การเขียนหรือการสักยันต์ไทยเป็นรูปแบบวงกลม มีการตีเส้นหรือตารางด้านใน หรือที่เรียกว่า กระดูกยันต์ สื่อความหมายถึงพระพักตร์ของพระพุทธเจ้าหรือพระพักตร์ของพระพรหมตามคติ

พราหมณ์ มีความเชื่อเกี่ยวกับการคุ้มครอง หรือขอให้พระพุทธเจ้าปกป้องคุ้มครองผู้ศรัทธาให้ปลอดภัยและแคล้วคลาดจากภยันตรายที่มาจากทุกทิศ เช่น ยันต์แปดทิศ (20 January 2024; Interviewer)

1.1.2 ยันต์สามเหลี่ยม คือ การเขียนยันต์ไทยเป็นรูปแบบสามเหลี่ยม อาจมีสามเหลี่ยมรูปเดียวหรือสามเหลี่ยมหลายรูปซ้อนกันก็ได้ และลงอักขระตามช่องที่เป็นหัวใจของยันต์ ยันต์สามเหลี่ยมสื่อความหมายตามคติทางพระพุทธศาสนา คือ พระรัตนตรัยหรือภพทั้งสาม แต่ถ้าตามคติพราหมณ์จะสื่อถึงพระเจ้า 3 องค์ คือ พระอิศวร พระพรหม และพระนารายณ์ ยันต์สามเหลี่ยมที่พบเห็นทั่วไปในสังคมไทย เช่น ยันต์เก้ายอด (12 February 2024; Interviewer) แต่ละยอดจะสื่อความหมายเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าหรือหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา เช่น ยอดยันต์สื่อถึงพระพุทธเจ้าทั้ง 9 พระองค์ และบางยันต์ยังมีความหมายตามชื่อยันต์ด้วย ทำให้ยันต์ 9 ยอดแต่ละประเภทสื่อความหมายแตกต่างกันตามไปด้วย เช่น ยันต์เก้ายอดพุทธคุณสิบจะสื่อความหมายของพุทธคุณ 10 ประการที่ปรากฏในบทอิติปิโส โดยพุทธคุณก็จะเป็นไปตามคาถาที่ลงกำกับในยันต์นั้น ๆ

1.1.3 ยันต์สี่เหลี่ยม คือ ยันต์ที่มีรูปลักษณ์สี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า การเขียนหรือการสักยันต์ไทยรูปแบบนี้จะมีการตีเส้นแนวตั้งกับเส้นแนวนอนเพื่อทำเป็นช่อง และใส่อักขระคาถาลงไป มุมยันต์ทั้ง 4 ด้านจะมีการขมวดเอาไว้ ทั้งนี้ พบว่า ชาวไทยจะคุ้นเคยกับยันต์สี่เหลี่ยมมากกว่ายันต์รูปแบบอื่น ๆ เช่น ยันต์คู่ชีวิต เป็นยันต์สี่เหลี่ยมที่พบมากที่สุด โดยสื่อความหมายถึงดิน น้ำ ลม ไฟ ตามคติทางพระพุทธศาสนา (12 February 2024; Interviewer) ในการเขียนและการสักยันต์คู่ชีวิตในอดีตจะนำความหมายดั้งเดิมที่เกี่ยวข้องกับศาสนามาประยุกต์ใช้ ผู้ที่ใช้ยันต์นี้ส่วนมากจะเป็นนักรบเพื่อใช้เป็นเครื่องรางปกป้องชีวิตไม่ให้ได้รับอันตรายจากศัสตราวุธ แต่ในปัจจุบันมีการปรับความหมายและความเชื่อในยันต์คู่ชีวิตให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ศรัทธา

1.1.4 ยันต์อักขระเป็นแถว คือ ยันต์ที่เขียนอักขระเรียงเป็นแถวแนวตั้ง แนวนอน หรือตีเป็นตารางแล้วเขียนอักขระซ้อนกัน การสื่อความหมายจะเป็นไปตามอักษรขอมที่เขียนเรียงกัน เช่น ยันต์ห้าแถวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก มีความเชื่อว่า เป็นยันต์ที่เรียกทรัพย์ หนุนดวง (12 February 2024; Interviewer) ทั้งนี้ การสื่อความหมายของยันต์อักขระเป็นแถวอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามแต่ละเกจิอาจารย์ แต่ส่วนใหญ่ความหมายและพุทธคุณก็จะคล้าย ๆ กัน ซึ่งสะท้อนถึงความกังวลและความหวังในบางสิ่งที่ผู้ศรัทธาปรารถนา

1.1.5 ยันต์รูปภาพ คือ ยันต์ที่เขียนออกมาเป็นรูปภาพต่าง ๆ ซึ่งการสื่อความหมายจะเป็นไปตามความหมายของรูปภาพที่เขียนหรือสัก ยันต์รูปภาพที่พบเห็นบ่อยในสังคมไทยแบ่งเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1) รูปพระ คือ ยันต์ที่นำรูปของพระพุทธเจ้าและพุทธสาวกบางรูปที่ชาวไทยศรัทธามาเขียนและสักยันต์ไทยบนผิวหนัง เช่น ยันต์พระปิดตา เป็นยันต์รูปพระที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยมาก มีลักษณะยกมือมาปิดใบหน้า สื่อความหมายถึงการสำรวมอินทรีย์หรืออายตนะภายในทั้งหก คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ (22 February 2024; Interviewer) มีพุทธคุณด้านแคล้วคลาดปลอดภัย และด้านเมตตา ค้าขาย ตามความเชื่อที่ผสมผสานระหว่างพระพุทธศาสนาและคติทางไสยศาสตร์

2) รูปเทพเจ้า คือ ยันต์ที่นำรูปเทพเจ้าองค์สำคัญมาเขียนและสักยันต์ไทยตามร่างกาย รูปเทพเจ้าที่ชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมสัก คือ พระพิฆเนศ พระลักษมี พระราหู (22 February 2024; Interviewer) ทั้งนี้ ผู้ศรัทธาเลือกรูปเทพเจ้าองค์ใดก็จะสะท้อนถึงความเชื่อที่มีต่อเทพเจ้าองค์นั้น ๆ เช่น การสักยันต์พระพิฆเนศผู้ศรัทธาต้องการผลสำเร็จด้านทรัพยสินและความรัก

3) รูปฤๅษี คือ การนำลวดลายหรือรูปของฤๅษีมาเขียนเป็นแผ่นยันต์หรือสักยันต์ไทยตามร่างกาย ชาวไทยเชื่อกันว่า ยันต์ที่มีรูปฤๅษีเป็นยันต์ปฐมบรมครูทุกวิชา ชาวไทยส่วนใหญ่นิยมนับถือและบูชา (12 February 2024; Interviewer) แต่เนื่องจากฤๅษีมีจำนวนมากและมีความเป็นมาที่ต่างกัน ส่งผลให้การสื่อถึงยันต์ที่มีรูปฤๅษีแต่ละตนแตกต่างกันไปตามความเชื่อในอำนาจของฤๅษีตนนั้นด้วย

4) รูปสัตว์ คือ ยันต์ที่นำรูปสัตว์ที่มีความหมายด้านสิริมงคล อำนาจ หรือสัตว์ที่มีความเชื่อมาตั้งแต่สมัยโบราณมาเขียนหรือสัก ยันต์รูปสัตว์ที่ได้รับความนิยมในสังคมไทย เช่น ยันต์เสือเผ่น ยันต์เสือเหลียวหลัง ยันต์เสือคู่ (12 February 2024; Interviewer)

5) รูปดอกไม้ คือ ยันต์ที่เขียนหรือสักเป็นรูปดอกไม้ โดยสื่อความหมายถึงความเป็นสิริมงคล และสื่อความเชื่อว่า ดอกไม้ที่ถูกนำมาใช้ในยันต์ไทยเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถนำพาความโชคดีหรือสิ่งดี ๆ มาสู่ผู้ศรัทธา ในสังคมไทย ยันต์รูปดอกไม้ที่ได้รับความนิยมมาก เช่น ยันต์ดอกบัว ซึ่งดอกบัวเป็นดอกไม้ประจำศาสนา เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าและคำสอนของพระองค์หลายประการ และเชื่อว่า ดอกบัวจะนำความสงบร่มเย็นและความสุขมาสู่ผู้ที่นับถือ จึงได้รับความนิยมทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน (12 February 2024; Interviewer) ทั้งนี้ ผู้ศรัทธาที่นิยมสักยันต์ดอกบัวส่วนมากจะเป็นผู้หญิง เนื่องจากชอบลวดลายที่สวยงามและมีความหมายที่ดี

6) รูปตัวละครในวรรณคดีไทย คือ ยันต์ที่เขียนหรือสักเป็นรูปตัวละครในวรรณคดีไทยที่มีชื่อเสียง เช่น หนุมาน พระราม ยันต์ไทยที่มีรูปหนุมาน สื่อความหมายตามตัวละครที่มีความโดดเด่นและมีพลังอันศักดิ์สิทธิ์ เชื่อว่า มีพุทธคุณด้านการปกป้องให้ปลอดภัย ประสบความสำเร็จ (12 February 2024; Interviewer) ทั้งนี้ ผู้ศรัทธาชาวไทยนับถือและเชื่อในความหมายตามตัวละครในวรรณคดีไทยและพุทธคุณของยันต์ไทย ขณะที่ผู้ศรัทธาชาวตะวันตกจะชอบความหมายของตัวละครในวรรณคดีไทย รู้สึกว่าพิเศษและมีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมไทย

1.1.6 ยันต์ผสมผสาน คือ การเขียนหรือการสักยันต์ไทยที่มีสองรูปแบบผสมผสานกัน หรือรูปแบบอักขระผสมผสานกับรูปภาพ ยันต์ที่มีสองรูปแบบผสมผสานกันมีการสร้างความหมายใหม่ ถือเป็นยันต์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ศรัทธา แม้ว่าจะยึดถือความเชื่อตามไสยศาสตร์หรือศาสนา แต่ก็มีความสวยงาม ยันต์ผสมผสานจึงมีรูปแบบที่ค่อนข้างอิสระ อิงตามความหมายของยันต์ไทยและความต้องการของผู้ศรัทธาเป็นหลัก เช่น ยันต์ดอกบัวสาลิกา ซึ่งมียันต์ดอกบัวและยันต์สาลิกากับอักขระผสมผสานกัน มีความหมายสื่อถึงความเชื่อของทั้งสองยันต์ไทย (12 February 2024; Interviewer)

1.2 การสื่อความหมายด้านส่วนประกอบของยันต์ไทย

การสื่อความหมายด้านส่วนประกอบของยันต์ไทยจำแนกได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ลายเส้นของยันต์ อักขระยันต์ ตัวเลขในยันต์ และส่วนประกอบอื่น ๆ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ลายเส้นของยันต์ การสื่อความหมายจะเป็นไปตามองค์ประกอบของการเขียนยันต์ คือ เส้นยันต์ภายนอกและภายใน การขมวดมุมยันต์ การต่อเส้นยันต์ สูตรลากเส้นยันต์ ดังนี้

1) เส้นยันต์ภายนอกและภายใน การเขียนเส้นยันต์ภายนอก เรียกว่า สายรกยันต์ ความหมายเหมือนเป็นสายเลือดรอบตัว ส่วนการเขียนเส้นยันต์ภายใน จะมีลักษณะขวางไปมา ตีเป็นตารางหรือช่องเพื่อใส่อักขระหรือตัวเลข เรียกว่า กระดูกยันต์ เปรียบเสมือนกระดูกที่สร้างร่างกายของยันต์ไทยให้มีโครงร่างเกิดขึ้น การเขียนยันต์ไทยของแต่ละสำนักสักยันต์ แม้ว่ายันต์ไทยจะมีรูปแบบเดียวกัน แต่การตีช่องหรือการลากเส้นภายในจะไม่เหมือนกัน ส่งผลให้ความหมายของยันต์ไทยย่อมแตกต่างกันตามไปด้วย (12 February 2024; Interviewer)

2) การขมวดมุมยันต์ ยันต์สี่เหลี่ยมและยันต์สามเหลี่ยมจะมีการขมวดมุมยันต์มากที่สุด เช่น ยันต์พุทธคุณ ทั้งนี้ การขมวดมุมยันต์เปรียบเสมือนสายเลือดของยันต์ไทย เชื่อมเส้นยันต์ภายนอกและเส้นยันต์ภายในเข้าไว้ด้วยกัน ทำให้ยันต์ไทยมีชีวิตมากขึ้น (12 February 2024; Interviewer)

3) การต่อเส้นยันต์ เป็นอีกหนึ่งขั้นตอนที่สำคัญ เพราะจะต้องลากเส้นยันต์ให้จบพอดีตามคาถา มิเช่นนั้นจะถือว่ายันต์นั้นใช้ไม่ได้ ทว่าอุปกรณ์ในการเขียนและการสักยันต์ไทยมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ทำให้การต่อเส้นยันต์สามารถหยุดได้ ถึงอย่างนั้นเกจิอาจารย์ก็ต้องท่องคาถาไม่หยุด เพื่อป้องกันมิให้ยันต์นั้นเสีย (12 February 2024; Interviewer)

4) สูตรลากเส้นยันต์ จะมีสูตรตามแต่ละรูปแบบและความหมายของยันต์ไทย เป็นผลให้ยันต์ไทยแต่ละประเภทมีความหมายแตกต่างกัน เช่น ยันต์บารมี 30 ทัศ ผู้เขียนหรือสักยันต์ไทยจะต้องว่าคาถาบารมี 30 ทัศกำกับอยู่ตลอด (12 February 2024; Interviewer) ทั้งนี้ สูตรหรือคาถาที่ใช้กำกับจะมีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการประยุกต์ใช้ตามความต้องการของผู้ศรัทธาและให้ทันต่อยุคสมัย และการเขียนและการสักยันต์ไทยต้องมีการเรียกยันต์เพื่อให้มีชีวิต ให้ยันต์นั้น ๆ เกิดพุทธคุณตามที่ผู้ศรัทธาต้องการ

1.2.2 อักขระยันต์ ถือเป็นสัญลักษณ์พิเศษและเป็นหัวใจของยันต์ไทย เรียกกันว่า เป็นอักษรหรือภาษาของพระเจ้า อักขระที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นอักษรขอมที่สื่อถึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มีทั้งหมด 3 รูปแบบ ได้แก่ อักขระเรียงกันหรือคำแรกหรือคำย่อ อักขระเดินตามหมากรุก และอักขระยันต์นะ ดังนี้

1) อักขระเรียงกัน อักขระที่ใส่ในยันต์ไทยบางครั้งก็เป็นคำแรกของคาถา เช่น อิ สฺวา สุ ที่เป็นคำย่อของบทสรรเสริญพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ แต่บางครั้งก็ไม่ใช่ ขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่เขียนและสักยันต์ไทยเป็นหลัก อักขระที่เลือกใช้จะมีความหมายสอดคล้องกับยันต์ไทยที่จะสร้าง เมื่อนำมารวมกันจะเกิดเป็นความหมายของยันต์ไทย โดยปกติแล้วยันต์ไทยที่แต่ละสำนักสักยันต์สร้างขึ้นจะใส่อักขระตามช่องที่ขีดไว้ และอ่านเรียงตามกัน (12 February 2024; Interviewer)

2) อักขระเดินตามหมากรุก การเขียนอักขระในยันต์ไทยต่าง ๆ บางครั้งก็อาจมีการวางรูปแบบให้มีลักษณะคล้ายตาหมากรุก นั่นคือ การเดินไขว้ไปมา ซึ่งการเขียนยันต์ไทยในลักษณะนี้จะต้องใช้สมาธิสูงเพื่อจดจำการเดินอักขระ เช่น ยันต์คู่ชีวิต อักขระที่ใส่ข้างในจะไม่อ่านเรียงกัน เป็นการอ่านแบบเดินหมากรุก เป็นยันต์อักขระที่สื่อความหมายถึงอานุภาพด้านแคล้วคลาด และก็มีอักขระที่สื่อถึงความนอบน้อมต่อพระพุทธเจ้า (12 February 2024; Interviewer)

3) อักขระยันต์นะ คือ การเขียนยันต์ไทยที่มีคาถาขึ้นต้นด้วยคำว่า “นะ” ไม่ว่าอดีตหรือปัจจุบัน ยันต์นะถือเป็นยันต์ที่มีรูปแบบการเขียนและพุทธคุณแตกต่างกันมากที่สุด เป็นยันต์เพียงประเภทเดียวที่มีพุทธคุณดีทุกด้าน หรือมีพุทธคุณครอบจักรวาล ซึ่งในสังคมไทย ยันต์นะเป็นยันต์ไทยที่พบเห็นได้บ่อย และความหมายที่สื่อล้วนมาจากคำว่า “นะ” ที่ย่อมาจากปฐมอักขระหรือคาถาพระเจ้า 5 พระองค์ คือ นะโมพุทธายะ มีความหมายว่า ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า นำมาใช้สื่อพระนามของพระพุทธเจ้าในภัทรกัป 5 พระองค์ คือ “นะ” สื่อถึงพระกกุสันธพุทธเจ้า “โม” สื่อถึงพระโกนาคมนพุทธเจ้า “พุท” สื่อถึงพระกัสสปพุทธเจ้า “ธา” สื่อถึงพระโคตมพุทธเจ้า และ “ยะ” สื่อถึงพระศรีอริยเมตไตรย (12 February 2024; Interviewer)

1.2.3 ตัวเลขในยันต์ ตัวเลขที่ปรากฏในยันต์ไทยจะถูกใช้แทนอักขระโดยที่ยังสื่อความหมายได้ไม่ต่างจากเดิม ตัวเลขที่ปรากฏในยันต์ไทยมี 2 แบบ คือ เลขโหรา เป็นตัวเลขที่ใช้บันทึกแทนดวงดาวในทางโหราศาสตร์ และเลขในธรรม เป็นตัวเลขที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ เช่น เลข ๕ แทนพระพุทธเจ้าทั้ง 5 พระองค์ คือ นะ โม พุท ธา ยะ เลข ๗ แทนสัตตโพฌชงค์ คือ สะ ธะ วิ ปิ ปะ สะ อุ (12 February 2024; Interviewer)

1.2.4 ส่วนประกอบอื่น ๆ ของยันต์ไทย ได้แก่ อุณาโลม สูรย์ (พระอาทิตย์) จันทร์ อุ องการและองค์พระ ซึ่งส่วนประกอบเหล่านี้อาจไม่ได้ปรากฏในยันต์ไทยทุกประเภท ถึงอย่างนั้นก็เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของยันต์ไทย สามารถประกอบกับส่วนอื่นของยันต์ไทยหรือจะใช้แบบเดี่ยว ๆ ก็ได้ ดังนี้

1) อุณาโลม เป็นอักขระที่มาจากคำว่า “โอม” ซึ่งเกิดจากการผสมคำระหว่าง อุ อะ มะ อันหมายถึงเทพเจ้าทั้งสามตามความเชื่อของศาสนาฮินดู คือ พระพรหม พระศิวะ และพระนารายณ์ อุณาโลมเป็นสัญลักษณ์ที่ปรากฏในประเทศอินเดียตั้งแต่ยุคอินเดียโบราณ จากแรกเริ่มเป็นอักขระ “โอม” ก่อนจะค่อย ๆ ลดทอนสัญลักษณ์มาเรื่อย ๆ จนในปัจจุบันมีรูปลักษณ์คล้ายเลขหนึ่งไทยหรือเลขเก้าไทย ในการเขียนและการสักยันต์ไทย มีการใช้สัญลักษณ์อุณาโลมอย่างมากมาย ส่วนมากแล้ว อุณาโลมถูกนำมาใช้เป็นยอดของยันต์ไทยต่าง ๆ

เพื่อเสริมด้านสิริมงคล ที่พบเห็นบ่อย ๆ ก็จะมียันต์มหาลาภจินดามณี ยันต์เก้ายอด ยันต์แปดทิศ เป็นต้น (22 February 2024; Interviewe)

2) พระอาทิตย์และพระจันทร์ การนับถือบูชาพระอาทิตย์และพระจันทร์เป็นการแสดงความเคารพที่มนุษย์มีต่อพลังธรรมชาติของดวงดาว สื่อถึงความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อพลังแสงสว่างและความสมบูรณ์ที่มาจากดวงดาว และความเชื่อนั้นก็ทำให้มนุษย์นำเอาพระอาทิตย์และพระจันทร์มาเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการสร้างยันต์ไทย เกิดเป็นการผสมผสานความเชื่อทางศาสนาระหว่างพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู กลายเป็นยันต์ชั้นสูง โดยสื่อความหมายด้านความสมบูรณ์และมั่งคั่ง (12 February 2024; Interviewer)

3) อุ องการ ลงด้วยอักขระ มะ อะ อุ โดย มะ หมายถึง โชตินี อะ หมายถึง พระแสง อุ หมายถึง พระฉัพพรรณรังสี สำหรับยันต์ไทย สามารถนำ อุ องการ มาประกอบกับส่วนประกอบอื่น ๆ หรือประกอบกับยันต์ไทยต่าง ๆ ซึ่งสื่อความหมายตามคติการสร้างยันต์ อุ องการ เป็นสัญลักษณ์ที่แทนมหาเทพในศาสนาพราหมณ์ คือ พระพรหม พระศิวะหรือพระอิศวร และพระวิษณุหรือพระนารายณ์ (Teerachoot Kerdkaew, 2011, p. 98) สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ Wisut Sriratana ที่กล่าวว่า การสร้างยันต์ไทยมีการผสมผสานความเชื่อทางพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ โดยส่วนประกอบต่าง ๆ ในยันต์ไทยจะมีความเกี่ยวข้องกับศาสดาผู้ให้กำเนิดศาสนา อุ องการ เป็นเหมือนเครื่องมือที่เทพเจ้าทั้ง 3 องค์ใช้เตือนสติผู้ศรัทธา พัฒนาจิตใจของผู้ศรัทธา ให้ทำแต่ความดีและคอยปกป้องดูแล ดังนั้น อุ องการ จึงถือเป็นยันต์ชั้นสูง (12 February 2024 Interviewer)

4) องค์พระ ใช้แทนพระพุทธเจ้า เป็นส่วนประกอบชั้นสูงในยันต์ไทย ซึ่งการลงองค์พระมี 3 ตอน โดยเขียนเป็นวงกลม 3 วงต่อกันจากด้านบนลงด้านล่าง ได้แก่ เศียรพระ (วงกลมบนสุด) องค์พระ (วงกลมตรงกลาง) และบาทพระ (วงกลมด้านล่าง) การลงองค์พระในยันต์ไทยสามารถพบได้ทั่วไป และการลงองค์พระกี่องค์ในยันต์ไทยก็หมายความว่ามีพระพุทธเจ้าตามจำนวนองค์พระด้วย เช่น ยันต์คู่ชีวิต ยันต์ถูกตีเป็นช่อง 5 ห้อง โดยช่องว่างระหว่างห้องจะมีองค์พระอยู่ด้วย มีความหมายว่า องค์พระมาดูแลแต่ละทิศทางของชีวิต ให้เกิดความมั่นคงสงบสุข แคล้วคลาดปลอดภัย และองค์พระก็สามารถใช้เป็นยันต์เดี่ยวได้ (12 February 2024; Interviewer) ทั้งนี้ ยันต์ไทยที่มีความเชื่อด้านการอยู่ยงคงกระพัน แคล้วคลาด และปกป้องภัยอันตราย มักมีส่วนประกอบองค์พระรวมอยู่ด้วย

2. ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยในประเทศไทย

ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า มี 3 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อที่ปรากฏในยันต์ไทย สาเหตุที่ทำให้เกิดความเชื่อเรื่องยันต์ไทย และการเปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องยันต์ไทย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความเชื่อที่ปรากฏในยันต์ไทย

ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยมีทั้งหมด 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความเชื่อด้านป้องกันภัย หมายถึง การคุ้มครองไม่ให้เกิดเรื่องอันตรายที่ส่งผลกระทบถึงชีวิตหรือทรัพย์สิน ความเชื่อด้านป้องกันภัยจึงนับเป็นการบรรเทาความหวาดกลัวของมนุษย์ เพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายไม่ให้ภยันตรายใด ๆ มาทำร้ายร่างกายของตนได้ ยันต์ไทยที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย เช่น ยันต์คู่ชีวิต ยันต์เก้ายอด ยันต์แปดทิศ (12 February 2024; Interviewer) สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้ศรัทธาชาวจีนคนหนึ่ง ด้วยความที่คนรักชอบเล่นกีฬาโต้คลื่น จึงเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัย เลยพาคนรักมาสักยันต์มหาอุด เพื่อหวังให้ช่วยคุ้มครอง (20 December 2023; Interviewer)

2.1.2 ความเชื่อด้านเสน่หา เสน่ห์ แปลว่า สิ่งที่ติดแน่น หมายถึง น้ำมันหรือยางเหนียว ๆ ซึ่งเมื่อติดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว เช็ดให้ออกได้ยาก เมื่อนำมาใช้เป็นความเปรียบ เสน่ห์ จึงหมายถึง ความรัก ความชอบพอ ซึ่งเมื่อเกิดแก่ใครแล้วก็เหมือนติดแน่นในดวงใจ ไม่ว่าผู้ชายหรือผู้หญิงที่ต้องการความรักความชอบจากผู้อื่น มัก

สักยันต์นกสาลิกา หรือยันต์ดอกบัว เป็นต้น เพื่อดึงดูดฝ่ายตรงข้าม (12 February 2024; Interviewer) ดังตัวอย่างของผู้ศรัทธาชาวจีนที่พาคนรักมาสักยันต์ไทยที่มีพุทธคุณด้านเสน่หา ความชอบ เพื่อแก้ไขปัญหาชีวิตคู่ ให้ลดความขัดแย้งในชีวิตคู่ (20 December 2023; Interviewer) นอกจากนี้ ยันต์ไทยยังช่วยเสริมเสน่ห์ให้แก่ผู้ศรัทธา โดยมีการสร้างยันต์ไทยประเภทใหม่ อย่างยันต์ลาบูบู้ ซึ่งเป็นตุ๊กตาที่กำลังได้รับความนิยมอยู่ในขณะนี้ ตามความต้องการของผู้ศรัทธา (20 January 2024; Interviewer)

2.1.3 ความเชื่อด้านเรียกทรัพย์ มักเกี่ยวข้องกับการค้าขาย ยันต์ไทยที่เกี่ยวกับการค้าขายเรียกทรัพย์มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยมีการลงยันต์ใส่ผ้าเป็นผ้ายันต์ติดหัวเรือบ้าง ลงยันต์เป็นตะกรุดดอกเล็กใส่ในสีผึ้งบ้าง ลงยันต์บนแผ่นโลหะทำเป็นแผ่นยันต์ไว้พกติดตัว หรือการสักยันต์ไทยตามร่างกาย ปัจจุบันมีการนำยันต์ไทยที่มีพุทธคุณด้านเรียกทรัพย์มาบรรจุในรูปแบบตะกรุด หรือทำเป็นเคสโทรศัพท์มือถือ แก้วน้ำ เสื้อผ้า และแผ่นโลหะเป็นต้น โดยมีการผสมผสานกับแฟชั่นในยุคสมัยนี้ เช่น ตะกรุดไลลา ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมอย่างมากในสังคมไทยและชาวต่างประเทศ (12 February 2024; Interviewer) รวมถึงการสักยันต์ไทยที่สร้างรูปแบบใหม่ เช่น ยันต์ดอกบัวหนึ่งแถว ยันต์ดอกบัวห้าแถว โดยใช้สีแดงในการสักเพื่อให้ดูทันสมัยมากขึ้น นับเป็นการผสมผสานความเชื่อด้านการเรียกทรัพย์ เรียกคนให้หันมาสนใจและเป็นที่นิยมมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ศรัทธาผู้หญิง (12 February 2024; Interviewer)

2.1.4 ความเชื่อด้านอำนาจ เมตตา อำนาจในที่นี้ หมายถึง อำนาจในทางบวก ทำให้ผู้ศรัทธามีพลังอำนาจในการตัดสินใจ มีอำนาจในหน้าที่การงาน ทำให้มีสง่าราศี เป็นที่จับตาของผู้คนในสังคม มีอำนาจเหนือบริวาร ทำให้ผู้อื่นยินยอม เกรงใจ ส่วนเมตตา หมายถึง ทำให้ผู้อื่นรักใคร่เอ็นดู พร้อมให้ความช่วยเหลือ ในชีวิตการทำงานและชีวิตประจำวัน มนุษย์ต่างมีความต้องการเรื่องอำนาจในหน้าที่การงาน ครอบครัว อยากได้ความเมตตาจากผู้อื่น ความเชื่อด้านอำนาจ เมตตา จึงเป็นความเชื่อที่ผู้ศรัทธาต้องการเป็นอย่างมาก ซึ่งยันต์ไทยที่มีพุทธคุณด้านอำนาจ เมตตา จะมียันต์เสือเผ่น ยันต์เสือเหลียวหลัง ยันต์เสือคู่ ยันต์พญาครุฑ เป็นต้น มีทั้งในรูปแบบผ้ายันต์ตะกรุด หรือการสักยันต์ไทย (12 February 2024; Interviewer)

2.1.5 ความเชื่อด้านเสริมดวง หมายถึง ยันต์ไทยที่สามารถช่วยเสริมดวงชะตา แก้เคราะห์สะเดาะเคราะห์ สืบชะตา หนุนดวงชะตาจากร้ายให้กลับกลายเป็นดี ยันต์ไทยที่มีความเชื่อด้านนี้ที่พบได้มากที่สุด คือ ยันต์ห้าแถวหนุนดวง หรือยันต์อื่น ๆ ที่ตั้งชื่อเรียกว่า ยันต์เสริมดวง ยันต์พลิกดวง ยันต์หนุนดวง ซึ่งมีคาถาเกี่ยวกับการแก้เคราะห์ แก้ชง ลงกำกับ โดยผู้ศรัทธาชาวจีนและชาวไทยมีความเชื่อด้านนี้เป็นอย่างมาก ในเวลาที่พบกับความทุกข์ หรือรู้สึกว่าเป็นช่วงที่ดวงตก ก็จะมาสักยันต์ห้าแถวหนุนดวง เพื่อแก้เคราะห์ เสริมดวงตัวเองให้ชีวิตดีขึ้น (25 December 2023; Interviewer)

2.1.6 ความเชื่อด้านสุขภาพ หมายถึง การใช้ยันต์ไทยที่มีพุทธคุณด้านการรักษาโรค หรือป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ ทำให้สุขภาพของผู้ศรัทธาแข็งแรง โดยรวมแล้ว ในสังคมไทยมีการใช้ยันต์ไทยเพื่อบรรเทาอาการป่วยไข้ ป้องกันไม่ให้ถูกสิ่งที่มองไม่เห็นมารังควาน ป้องกันโรคระบาด เป็นต้น ซึ่งความเชื่อด้านนี้มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เช่น กรณีที่มีเกจิอาจารย์ลงยันต์บริเวณท่าน้ำหรือบ่อน้ำ เพื่อให้ผู้ที่ดื่มน้ำจากที่นั่นทุเลาจากความเจ็บป่วย บำรุงร่างกาย หรือมีผ้ายันต์อยู่ใต้บ่อน้ำเพื่อรักษาโรค (22 February 2024; Interviewer) และแม้ว่าการแพทย์ในยุคปัจจุบันจะถูกพัฒนาไปมากเพียงใด แต่ก็ยังคงมีกลุ่มคนส่วนหนึ่งที่ยังคงศรัทธาในยันต์ไทย อย่างกรณีที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด (Covid-19) มนุษย์ต่างได้รับผลกระทบจากโรคภัยดังกล่าว จึงมาขอให้เกจิอาจารย์สักยันต์ไทยที่มีพุทธคุณด้านสุขภาพ เพราะไม่อยากติดเชื้อไวรัสดังกล่าว เป็นเหตุผลให้มีการสร้างยันต์พาหุงขึ้นมา รวมพลังดิน น้ำ ลม ไฟ เพื่อให้ผู้ศรัทธามีสุขภาพแข็งแรง ไม่ให้โรคภัยมากล้ำกราย (12 February 2024; Interviewer)

2.1.7 ความเชื่อด้านอำนาจเชิงลบ หมายถึง ยันต์ไทยที่มีพุทธคุณด้านทำลายล้างศัตรู คู่แข่ง หรือคู่ความต่าง ๆ และผู้อื่นที่เราไม่ชอบ ทำให้บุคคลนั้นถึงแก่ชีวิต หรือเกิดเคราะห์ หรือเกิดการเจ็บป่วย หรือเกิดความวิตกกังวล หรือเกิดความแตกแยกในครอบครัว หรือมีคดีความ เป็นต้น ยันต์ไทยที่มีความเชื่อด้านอำนาจเชิงลบมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เกจิอาจารย์มักจะใช้วิชาอาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินตรา หรือบางทีนำอันตรายมาสู่ชีวิตของตัวเองหรือคนในครอบครัว จึงมักถูกเรียกว่า อาจารย์สายมืด หรือสายมนตร์ดำ อย่างไรก็ตาม เกจิอาจารย์ที่ปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัดจะไม่เขียนยันต์ไทยประเภทนี้ อีกทั้งจะสั่งสอนผู้ศรัทธาให้ประพฤติปฏิบัติไปในทางที่ดี ช่วยให้ผู้ศรัทธาใช้อำนาจยันต์ไปในทางที่ถูกต้อง ยันต์ไทยที่มีความเชื่อด้านอำนาจเชิงลบ วิธีและสถานที่ที่ใช้ในการเขียนยันต์ไทยมักจะน่ากลัว เป็นเหตุให้เกจิอาจารย์จะไม่ยอมเสี่ยงเอาชีวิตไปอยู่ในสถานที่ที่เต็มไปด้วยความมืดและน่ากลัว เช่น เขียนยันต์ไทยในป่าช้า นอนในโลงศพ (12 February 2024; Interviewer)

2.2 สาเหตุที่เกิดความเชื่อเรื่องยันต์ไทย

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดความเชื่อเรื่องยันต์ไทยมาจาก 2 สาเหตุ ได้แก่ เกิดจากความไม่รู้และความกลัวของมนุษย์ และเกิดจากความต้องการของมนุษย์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 เกิดจากความไม่รู้และความกลัวของมนุษย์ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ ภูตผีปีศาจ พลังอันศักดิ์สิทธิ์ เทพเจ้า เป็นต้น ที่มนุษย์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ หรือในสมัยโบราณที่เทคโนโลยียังไม่สามารถอธิบายได้ ทำให้มนุษย์ไม่เข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น หรือกลัวทำสิ่งที่ไม่ดีจนถูกลงโทษ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเชื่อต่าง ๆ ทั้งนี้ สาเหตุที่ยันต์ไทยเกิดจากความไม่รู้และความกลัวของมนุษย์มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ พลังอำนาจเหนือมนุษย์ที่สถิตในธรรมชาติ ภูตผีปีศาจ อำนาจศักดิ์สิทธิ์ และเทพเจ้า ดังนี้

1) พลังอำนาจเหนือมนุษย์ที่สถิตในธรรมชาติ เป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นควบคู่กับสังคมมนุษย์ตั้งแต่สมัยโบราณ คนโบราณกลัวสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติหรือสิ่งที่ไม่สามารถอธิบายได้ ยันต์ไทยจึงเป็นเสมือนสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงถึงความเคารพนับถือต่อสิ่งที่ไม่รู้ สิ่งที่อธิบายไม่ได้ เพื่อป้องกันตัวเองไม่ให้ถูกทำร้าย (20 January 2024; Interviewer)

2) ภูตผีปีศาจ เป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นจากความกลัวสิ่งชั่วร้ายที่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น วิญญาณที่จะมาทำร้ายชีวิตมนุษย์ ยันต์ไทยจึงเป็นเครื่องมือที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อช่วยป้องกันภัยและขจัดสิ่งที่ไม่ดีเหล่านั้น ชาวไทยมักจะขอยันต์ไทยจากพระสงฆ์หรือเกจิอาจารย์ต่าง ๆ มาพกติดตัวตั้งแต่เด็กจนโต เพื่อให้ยันต์นั้น ๆ ช่วยป้องกันไม่ให้สิ่งที่ไม่ดีมารบกวน สร้างความปลอดภัยและความสบายใจให้เกิดขึ้นในจิตใจของผู้ศรัทธา (1 February 2023; Interviewer)

3) อำนาจศักดิ์สิทธิ์ เป็นความเชื่อที่สำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นอำนาจจากธรรมชาติหรืออำนาจในความสัมพันธ์ของมนุษย์ เพราะอำนาจทำให้มนุษย์มีพลัง มีฐานะ และมีหน้ามีตาในสังคม ด้วยเหตุนี้ ในยามที่มนุษย์ต้องการอำนาจเหล่านี้ก็มักจะไปขอยันต์จากพระสงฆ์หรือเกจิอาจารย์ เพื่อให้การงานมีความก้าวหน้าหรือได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ลูกน้องเชื่อฟังทำตาม (1 February 2023; Interviewer) เช่น ยันต์พญาครุฑที่มีอานุภาพด้านมหาอำนาจบารมี สามารถล้างอาถรรพ์ คุณไสยได้ทั้งปวง และป้องกันภูตผีปีศาจ

4) เทพเจ้า เป็นความเชื่อในพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ผู้ศรัทธาจะนับถือบูชาพระสงฆ์ที่มีวิชายันต์เหมือนดังเทพเจ้าองค์หนึ่ง ในพระพุทธศาสนา ผู้ศรัทธามักยกย่องหรือนับถือพระสงฆ์ที่มีฌานสูงมีวิชา เช่น หลวงปู่ทวด ในศาสนาพราหมณ์ มีพระพิฆเนศ พระลักษมี พระศิวะ เป็นต้น ต่างเป็นเทพเจ้าที่ชาวไทยนับถือ และมีเขียนหรือสักยันต์ไทยเพื่อขอให้ช่วยปกป้องคุ้มครองหรือสร้างพลังให้แก่ผู้ศรัทธา (12 February 2024; Interviewer) เช่น ยันต์พระพิฆเนศที่มีอานุภาพทำให้เกิดความสำเร็จ ขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต

2.2.2 เกิดจากความต้องการของมนุษย์ พบว่า ยันต์ไทยที่สร้างขึ้นมาเป็นเครื่องมือที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ได้แก่ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ และเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ ดังนี้

1) เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ความเชื่อเรื่องยันต์ไทย ไม่ว่าจะเป็นการป้องกันความปลอดภัย เรียกทรัพย์ เสน่ห์ ความชอบ อำนาจ เมตตา หนุนดวง เสริมดวง สุขภาพแข็งแรง หรือเป็นอำนาจเชิงลบ ล้วนเป็นอานุภาพของยันต์ไทยที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ทั้งสิ้น มนุษย์ทุกคนต่างหวังว่าจะมีชีวิตที่ดี มีกินมีใช้ มีสุขภาพแข็งแรง ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (1 February 2023; Interviewer)

2) เพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ มาจากเจตนาของบรรพบุรุษที่สร้างยันต์ไทย โดยใช้คาถาอักขระ และรูปภาพในการสร้างยันต์ไทย เพื่อจะได้มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเครื่องมือในการยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อเป็นที่พึ่งในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมถึงเพื่อสร้างพลังใจในการเผชิญหน้ากับปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น ลดความทุกข์ ความวิตกกังวล สามารถทำให้จิตใจสงบ ให้มีสติในการจัดการปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ไม่ว่าผู้ศรัทธาชาวไทยหรือชาวต่างชาติ บางครั้งมาขอยันต์ไทยหรือสักยันต์ไทยอาจไม่ได้เป็นเพราะความเชื่อในทางไสยศาสตร์ แต่ต้องการใช้ยันต์ไทยเป็นเครื่องมือในการเตือนสติตัวเอง หรือเป็นเครื่องมือทางจิตใจ เพื่อให้ยึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างกำลังใจในการฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ (25 February 2023; Interviewer)

2.3 การเปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องยันต์ไทย

การเปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องยันต์ไทย ผลการศึกษาพบว่า มี 2 ด้าน ได้แก่ การสื่อยันต์เชิงคติชนสร้างสรรค์ และการสื่อยันต์เชิงพุทธพาณิชย์ด้านลบ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 การสื่อยันต์เชิงคติชนสร้างสรรค์ คติชนสร้างสรรค์ หมายถึง คติชนที่มีการสร้างใหม่หรือผลิตซ้ำในบริบททางสังคมไทยปัจจุบันในลักษณะของการสืบทอดคติชนในบริบทใหม่ การประยุกต์ใหม่ การต่อยอดใหม่ การตีความใหม่ และการสร้างความหมายใหม่ การนำคติชนไปใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มหรือเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของท้องถิ่นหรืออัตลักษณ์ชาติพันธุ์ (Nathalang Siraporn, 2019, p. 25) ซึ่งการสื่อยันต์เชิงคติชนสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า มี 2 ด้าน ได้แก่ วัตถุที่ลงยันต์มีหลากหลายตามยุคสมัย และจากความเชื่อแรงกล้ากลายเป็นแฟชั่น ดังนี้

1) วัตถุที่ลงยันต์มีหลากหลายตามยุคสมัย โดยปกติแล้ว วัตถุที่ลงยันต์มักเลือกใช้ผ้า เสื้อ ธง โลหะ พระเครื่อง หรือแม้กระทั่งการสักยันต์ไทยบนผิวหนัง แต่เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันส่งผลให้วัตถุที่ลงยันต์เกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเช่นกัน เช่น การเขียนยันต์ไทยบนเคสโทรศัพท์มือถือ แก้วน้ำ หรือลิปสติก คนที่พูดถึงยันต์ไทยมักจะคิดว่ายันต์ไทยเป็นของขลัง บางคนคิดว่าน่ากลัว อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่นานมานี้มีผู้ศรัทธาหลายคนที่ร้องขอให้เกจิอาจารย์สร้างยันต์ไทยในรูปแบบใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการลงยันต์บนเคสโทรศัพท์มือถือ เสื้อ แก้วน้ำ ลิปสติก หรือบางคนนำไปผสมผสานกับขนม แหวน สร้อย และเครื่องประดับต่าง ๆ ทำให้ผู้ศรัทธาชอบยันต์ไทยมากขึ้น กลายเป็นความเชื่อใหม่อย่างหนึ่งที่ทันสมัยและได้รับความนิยม (12 February 2024; Interviewer)

2) จากความเชื่อแรงกล้ากลายเป็นแฟชั่น ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ทว่าในยุคปัจจุบันมีผู้สักยันต์ไทยบางส่วนที่ไม่ได้นับถือบูชายันต์ไทยตามความเชื่อโดยทั่วไป แต่มองว่า การสักยันต์ไทยเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง และยันต์ไทยเป็นเพียงแฟชั่นในรูปแบบหนึ่งเท่านั้น แต่ด้วยยันต์ไทยถูกมองว่าเป็นเครื่องรางของขลังในความทรงจำของชาวไทย ถ้าไม่ใช่ผ้ายันต์สีดำก็เป็นการสักยันต์ไทยบนผิวหนังที่ดูแล้วลึกลับ ทำให้วัยรุ่นหรือผู้หญิงกลัวและไม่ค่อยสนใจ โดยเฉพาะการสักยันต์ไทย ในสมัยโบราณ ผู้ชายจะสักเป็นส่วนใหญ่ แต่ในยุคปัจจุบัน การสักยันต์ไทยมีรูปแบบใหม่ที่เป็นแฟชั่นและสวยงามมากขึ้น มีการใช้สีที่สดใสมากขึ้น และก็มีรูปแบบที่มีดอกบัวเป็นส่วนประกอบหลักตามความชอบของผู้หญิงมากขึ้น ทำให้ผู้หญิงและวัยรุ่นเปลี่ยน

ใจหันมาสักกันมากขึ้น เพราะมองว่าเป็นความเชื่อบวกกับแฟชั่น ส่งผลให้จำนวนผู้หญิงที่นิยมสักยันต์ไทยมีมากกว่าผู้ชาย (12 February 2024; Interviewer)

2.3.2 การสื่อยันต์เชิงพุทธพาณิชย์ด้านลบ ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยเชิงพุทธพาณิชย์ หมายถึง ความเชื่อความศรัทธาของมนุษย์ที่มีต่อยันต์ไทยโดยมีการค้าเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือการทำให้ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยมีมูลค่าเป็นจำนวนเงิน เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับชีวิต ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยเชิงพุทธพาณิชย์มีทั้งด้านดีและด้านลบ ด้านดีก็อย่างที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของยันต์ไทยหรือวัตถุที่ลงยันต์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยและความต้องการของผู้ศรัทธา สร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่กระตุ้นและดึงดูดผู้คนในยุคปัจจุบันให้หันมาสนใจยันต์ไทยมากขึ้น มีการบูชาหรือสักยันต์ไทยมากขึ้น ขณะที่ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยเชิงพุทธพาณิชย์ด้านลบส่งผลต่อการนับถือและความเชื่อมั่นในวัฒนธรรมยันต์ไทย ทำลายศรัทธาของผู้ที่นับถือ รู้สึกถูกหลอกลวง และอาจารย์บางคนไม่ได้ปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด มิหนำซ้ำยังมองว่ายันต์ไทยเป็นธุรกิจอย่างหนึ่งที่ใช้ผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นพรีเซ็นเตอร์ในการโฆษณาและหาเม็ดเงินจากผู้ศรัทธา ทำให้ผู้ศรัทธาหมดความศรัทธาในวัฒนธรรมนี้ ซึ่งเป็นการกระทำที่ทำลายจิตใจของผู้คนและวัฒนธรรมดั้งเดิมของประเทศไทย

3. ภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทย

ผลการศึกษาพบว่า ภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทยมีทั้งหมด 6 ประการ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ภูมิปัญญาในการรักษาศรัทธาของประชาชน

ภูมิปัญญาในการรักษาศรัทธาของประชาชนที่แฝงอยู่ในยันต์ไทยจะสังเกตเห็นได้จากความศักดิ์สิทธิ์ในยันต์ไทย ยิ่งมีความศักดิ์สิทธิ์มากเท่าไร จำนวนประชาชนที่ศรัทธาก็จะยิ่งมีมากเท่านั้น เพราะอานุภาพของยันต์ไทยที่ตนบูชาเป็นไปตามความต้องการ และในบางครั้ง ยันต์ไทยก็เป็นเสมือนเครื่องมือที่นำไปสู่การทำนุบำรุงศาสนา รวมถึงเป็นขวัญและกำลังใจในการดำรงชีวิตของประชาชน เป็นการเกื้อกูลทางจิตใจ ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยจึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ศรัทธามีความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิต รู้สึกปลอดภัย คลายความหวาดกลัวในภัยอันตรายต่าง ๆ และเมื่อปัญหาชีวิตได้รับการแก้ไขหรือประสบกับผลที่พึงปรารถนาก็ยิ่งมีความเชื่อมั่นในยันต์ไทยมากขึ้น (20 January 2024; Interviewer)

3.2 ภูมิปัญญาในการนำจิตเข้าหาธรรมะ

ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยมีหลักธรรมคำสอนทางศาสนาแฝงอยู่ เมื่อมนุษย์เชื่อในความดีของยันต์ไทยก็จะได้เรียนรู้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาไปด้วย มีประโยชน์ต่อการพัฒนาจิต ให้ระดับธรรมะที่สูงขึ้น เช่น การชักยันต์ตำราปถมัง ที่กระทำตั้งแต่พินธุไปจนถึงมหาสูญ หรือนิพพาน ทำให้ผู้ที่เรียนยันต์ไทยได้รู้จักและรับสิ่งที่ลึกซึ้งของธรรมะมากขึ้น (Poom Jiradejwong, 2013, p. 2) และยันต์ไทยแฝงไปด้วยหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา กล่าวคือ ต้องมีปัญญากำกับ ไม่ให้เชื่อยันต์ไทยอย่างงมงาย หลักความเชื่อมีกาลามสูตรและศรัทธา 4 (Retrieved; Feb 14, 2022). www. watsritawee.org) สะท้อนให้เห็นว่า ยันต์ไทยในอีกแง่มุมหนึ่งก็คือเครื่องมือที่คนโบราณนำมาใช้เป็นอุบายในการดึงคนเข้าหาศีลธรรมที่ดีงาม

3.3 ภูมิปัญญาในการเจริญสมาธิ

ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยมีส่วนช่วยให้มนุษย์มีสติยั้งคิด ทำให้เกิดปัญญาในการแก้ไขปัญหาชีวิตและตระหนักถึงความดีงาม มีความสงบในจิตใจ ยันต์ไทยจึงมีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาอานุภาพของจิตใจ ทำให้ผู้ฝึกและผู้ศรัทธาสามารถฝึกควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้มากขึ้น แต่ละครั้งที่ลงยันต์ ผู้ที่ฝึกเขียนหรือสักยันต์ไทยต้องมีสมาธิ ให้ลงยันต์ตามอารมณ์ที่สงบเพื่อให้ยันต์ไทยนั้นเกิดอานุภาพได้มากที่สุด เมื่อผู้ศรัทธาได้ยันต์ไทยประกอบกับอารมณ์ที่สงบนิ่งของผู้ศรัทธา หากเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ จะสามารถทำให้ตัวเองตั้งสติ ใจเย็นลง เห็นได้จากผู้ศรัทธาชาวไทยอย่าง Hathaithip Langkunsen ที่ทุกครั้งเจอปัญหาในชีวิต จะไปขอยันต์ไทยจากครูบา

อาจารย์ และให้มีสติ ค่อย ๆ คิดวิธีแก้ไขปัญหา สะท้อนให้เห็นว่า ยันต์ไทยไม่ได้มีแต่ความเชื่อทางไสยศาสตร์อย่างที่คนบางส่วนเข้าใจ แต่ยังเป็นสื่อหรืออุบายที่ช่วยให้ผู้ศรัทธาตั้งสติ สงบใจ มีสมาธิในการต่อสู้กับปัญหาชีวิต และไม่ปล่อยให้อารมณ์มากำกับชีวิตจนทำให้เกิดปัญหาวุ่นวายตามมาในภายหลัง (1 February 2023; Interviewer)

3.4 ภูมิปัญญาในการสืบทอดวัฒนธรรม

ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยมีประโยชน์อย่างมากต่อการบอกกล่าวองค์ความรู้ในสำนักและการสืบทอดวัฒนธรรม เนื่องจากยันต์ไทยบางประเภทมีอักขระและรูปภาพต่าง ๆ เกจิอาจารย์ของแต่ละสำนักจะนำเอาหัวใจสำคัญของสำนักของตัวเองประกอบลงในยันต์ไทยที่ตัวเองเขียนหรือสัก และส่งต่อให้ลูกศิษย์หรือผู้ศรัทธารับยันต์ไทยนั้นไปทบทวนให้เกิดความแตกฉานทางจิตใจ ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยจึงเป็นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานในประเทศไทย มีการเรียนรู้และสืบทอดจนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ส่งผลให้วัฒนธรรมไทยที่สื่อผ่านยันต์ไทยเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก เห็นได้จากข้อปฏิบัติของอาจารย์สักยันต์ไทยคนหนึ่งที่ได้รับการสืบทอดวัฒนธรรมยันต์ไทยจากครูบาที่มีชื่อเสียง เป็นผู้ที่สนใจและตั้งใจศึกษาวัฒนธรรมยันต์ไทย และมีความพยายามในการเผยแพร่วัฒนธรรมยันต์ไทยสู่วัยรุ่นและชาวต่างชาติ กล้าสร้างยันต์ไทยรูปแบบใหม่และทำยันต์ไทยตามความต้องการของผู้ศรัทธาในยุคใหม่ เพื่อให้ผู้คนหันมาสนใจวัฒนธรรมยันต์ไทยมากขึ้น เช่น สร้างยันต์ลาบูบู้ (20 January 2024; Interviewer)

3.5 ภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์ศิลปะ

การเขียนหรือการสักยันต์ไทยเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในตัว ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบใด การเขียนหรือการสักยันต์ไทยจะมีกฎเกณฑ์การเขียนตามศิลปะที่สวยงามและมีคุณค่าด้านวัฒนธรรม โดยในยันต์ไทยมีอักษรขอมหรืออักขระแบบโบราณ ไม่ว่าจะเขียนหรือสักยันต์นะ หรือยันต์รูปแบบต่าง ๆ ต่างแสดงถึงศิลปะและความสวยงามของยันต์ไทยที่มีลักษณะโดดเด่น ในยุคปัจจุบัน ยันต์ไทยมีการเปลี่ยนแปลงเป็นรูปแบบทันสมัยมากขึ้น เครื่องมือที่ใช้เขียนและสักยันต์ไทยก็พัฒนามากขึ้น ยันต์ไทยกลายเป็นวัฒนธรรมเชิงแฟชั่นอย่างหนึ่ง เป็นศิลปะที่สวยงามบวกกับความเชื่อ (12 February 2024; Interviewer)

3.6 ภูมิปัญญาในการใช้งานต่าง ๆ

ภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทยถูกนำไปใช้ในงานต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งยันต์ไทยที่ถูกนำไปใช้มีหลากหลายประเภท มีทั้งให้คุณประโยชน์ ให้โทษ ใช้ในทางกุศล และใช้ในทางอกุศล ทั้งนี้ ยันต์ไทยแต่ละประเภทจะมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณประโยชน์เฉพาะตัว ยันต์ไทยบางประเภทจะมีอานุภาพรอบด้าน ผู้ศรัทธาสามารถนำไปใช้แล้วแต่จิตปรารถนา แต่ก็มียันต์ไทยบางประเภทเช่นกันที่มีอานุภาพเพียงด้านเดียว เห็นได้จากทัศนะของอาจารย์สักยันต์คนหนึ่งที่กล่าวถึงยันต์ไทยบางประเภทสามารถใช้ได้กับทุกสถานการณ์ และยันต์ไทยบางประเภทก็ใช้ได้แค่สถานการณ์เฉพาะเท่านั้น แต่โดยรวมแล้ว ยันต์ไทยสามารถตอบโจทย์ความต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามที่ผู้ศรัทธาต้องการ (12 February 2024; Interviewer)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “ศึกษาการสื่อความหมาย ความเชื่อ และภูมิปัญญาของยันต์ไทยในประเทศไทย” พบว่า การสื่อความหมายของยันต์ไทยด้านรูปแบบของยันต์ไทยมี 6 รูปแบบ ได้แก่ ยันต์วงกลม ยันต์สี่เหลี่ยม ยันต์สามเหลี่ยม ยันต์อักขระเป็นแถว ยันต์รูปภาพ และยันต์ผสมผสาน ส่วนการสื่อความหมายด้านส่วนประกอบของยันต์ไทยมี 4 ประการ ได้แก่ ลายเส้นของยันต์ อักขระยันต์ ตัวเลขในยันต์ และส่วนประกอบอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Natthan Maneeratana เรื่อง เลขยันต์: แผนผังอันศักดิ์สิทธิ์ ที่พบว่า ระบบเลขยันต์ คือกระบวนการการสร้างยันต์ตามที่โบราณจารย์ได้วางแบบแผนเอาไว้ รูปแบบต่าง ๆ มีวิธีทำซับซ้อน ไม่ใช่แค่การขีด

เขียนธรรมดาตามที่ปรากฏในวัตถุมงคล เพราะระบบเลขยันต์มีองค์ประกอบสำคัญหลายประการด้วยกัน (Thai collection philosophy occultism and psychology, 2014, p. 11)

ส่วนความเชื่อที่ปรากฏในยันต์ไทยพบว่า มี 7 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อด้านป้องกันภัย ด้านเสน่ห์ ด้านเรียกทรัพย์ ด้านอำนาจ เมตตา ด้านเสริมดวง ด้านสุขภาพ และด้านอำนาจเชิงลบ สาเหตุที่ทำให้เกิดความเชื่อเรื่องยันต์ไทยพบว่า มาจาก 2 สาเหตุ ได้แก่ ความไม่รู้และความกลัวของมนุษย์ และความต้องการของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Teerachoot Kerdkaew เรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางพุทธศาสนาที่ปรากฏในยันต์ไทย ที่กล่าวว่า ยันต์ไทยเกิดขึ้นอย่างมีนัยที่สัมพันธ์กับความเชื่อ ปัญหาชีวิต เศรษฐกิจ และภาวะสังคม ซึ่งความเชื่อหลักที่เกี่ยวกับยันต์ไทยมี 6 ประการ ได้แก่ ความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ ความเชื่อในอำนาจชั่วร้าย ความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ปัญหาชีวิตที่มาจากความไม่รู้ไม่เข้าใจ ความกลัวภัย ความต้องการชดเชยหรือผลตอบแทน ภาวะเศรษฐกิจ ความต้องการโชคลาภ ความต้องการให้ค้าขายดี ความต้องการที่จะให้พืชผลทางการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์ ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ภาวะทางสังคม ปัญหาทางสังคม และปัญหาชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ อุปนิสัยของแต่ละคน ความทุกข์ ความไม่สบายใจ ดวงตก เป็นต้น (The Analytical Study of Buddhist Symbols on the Thai Yantra, 2011, pp. 85-97)

การเปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องยันต์ไทยพบว่า มี 2 ด้าน คือ การสื่อยันต์เชิงคติชนสร้างสรรค์ และการสื่อยันต์เชิงพุทธพาณิชย์ด้านลบ สอดคล้องกับแนวคิดทางคติชนสร้างสรรค์ของ Siraporn Nathalang ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมโดยการนำสิ่งที่มีอยู่เดิมมาผลิตซ้ำในรูปแบบใหม่ ซึ่งพบในยันต์ไทยที่มีการสร้างสรรค์ทั้งในด้านรูปแบบ สี และวัตถุต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่มาจากทุนทางวัฒนธรรมแล้วนำมาใช้ในบทบาทใหม่ตามปรากฏการณ์ทางสังคมในยุคปัจจุบัน มีการต่อยอดจากฐานความรู้ของชาวไทยที่เกี่ยวข้องแล้วสร้างความเชื่อเพิ่มเติม ส่วนการสื่อยันต์เชิงทางพาณิชย์ด้านลบ กล่าวคือ ยันต์ไทยหรือวัตถุมงคลกลายเป็นสินค้าทางพุทธพาณิชย์ นับเป็นการหลอกลวงผู้ศรัทธาด้วยการนำความเชื่อมาเป็นเครื่องมือ สร้างความเสียหายต่อความเชื่อและวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ("Creative Folklore": A Review of Its Social Context and Related Concepts, 2019, pp. 127-128)

ภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทย ผลการศึกษาพบว่า มี 6 ประการ ได้แก่ ภูมิปัญญาในการรักษาศรัทธาของประชาชน ภูมิปัญญาในการนำจิตเข้าหาธรรมะ ภูมิปัญญาในการเจริญสมาธิ ภูมิปัญญาในการสืบทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์ศิลปะ และภูมิปัญญาในการใช้งานต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Poom Jiradejwong เรื่อง ความเชื่อเรื่องยันต์ไทยกับสังคมไทย พบว่า ยันต์ไทยมีประโยชน์ต่อการพัฒนาจิต มีประโยชน์ในการพัฒนาอานุภาพของจิต มีประโยชน์แก่การกล่าวองค์ความรู้ในสำนัก มีประโยชน์ในด้านการใช้งานประเภทต่าง ๆ และมีประโยชน์ในด้านการดำรงศรัทธาของมหาชน ซึ่งประโยชน์ดังกล่าวเรียกว่าเป็นภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทย (Retrieved; Feb 14, 2022). www. watsritawee.org)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาความเชื่อเรื่องยันต์ไทยจากทัศนะของชาวต่างชาติที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะชาวจีนเท่านั้น ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้เห็นถึงทัศนคติและความเชื่อที่หลากหลายไปตามตัวแปรต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษายันต์เชิงเปรียบเทียบ เช่น การศึกษาเปรียบเทียบยันต์ไทยกับยันต์ฮู้ของสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมเกี่ยวกับยันต์ทั้งสองประเภทในมิติต่าง ๆ ในภาพที่กว้างมากขึ้น ทั้งในประเด็นที่เหมือนกันและความแตกต่างกัน

Reference

Books

Maneeratana, Natthan. (2014). *Thai collection philosophy, occultism and psychology*. Bangkok: Dream Catcher Graffic.

Nathalang, Siraporn. (2019). Creative Folklore: A Review of Its Social Context and Related Concepts. Bangkok: Parbpim.

Royal Institute. (2013). *Thai official dictionary of Royal Institute*. Bangkok: Nanmeebooks.

Sarikaputra, Thep. (1973). The Vedas, Volume 2, Catutthabanpa, Panchabanpa, Chatthabanpa. Bangkok: Witthayakorn.

Electronics

Jiradejwong, Poom. (2022). *Belief in Yantra and Thai Society (Part 1).* (Retrieved from: Feb 14, 2022). www. watsritawee.org.

Maneeratana, Natthan. (2008). *The influence of Mahayana Buddhism on Yantra (Thai Mandala) systems in Thailand.* Master's Thesis, Thammasat University. National Research Council of Thailand. (Retrieved from: Feb 14, 2022). www. dric.nrct.go.th.

Thesis

Teerachoot Kerdkaew. (2011). *The Analytical Study of Buddhist Symbols on the Thai Yantra.* Samut Prakan: Huachiew Chalermprakiet Universit.

Interview

Pitak Kowwanchai. People who have knowledge about Brahmanism-Hinduism. (Interviewed 22 February 2024)

Dechawat Nathaphan. Master who does Thai Talismans. (Interviewed 12 February 2024)

Wisut Sriratana. Master who does Thai Talismans. (Interviewed 12 February 2024)

Nattakan Jiravanichsirikul. Master who does Thai Talismans. (Interviewed 20 January 2024)

Siharat Jiravanichsirikul. Master who does Thai Talismans. (Interviewed 20 January 2024)

Zeng Wei. Belief in Thai Talismans. (Interviewed 25 December 2023)

Zhang Xinyan. Belief in Thai Talismans. (Interviewed 25 December 2023)

Hu Yitian. Belief in Thai Talismans. (Interviewed 20 December 2023)

Le Wei. Belief in Thai Talismans. (Interviewed 20 December 2023)

Arisa Srisongkram. Belief in Thai Talismans. (Interviewed 1 February 2023)

Hathaithip Langkunsen. Belief in Thai Talismans. (Interviewed 1 February 2023)

Somyot Angsuwarapruek. Belief in Thai Talismans. (Interviewed 1 February 2023)